

**BIJLAGE:
TOELICHTING
TECHNISCHE
MAATREGELEN
REDUCTIE
MAGNEETVELDEN**

In deze bijlage zijn de technische bronmaatregelen vastgelegd die genomen dienen te worden bij nieuwe netcomponenten of bij wijziging van bestaande netcomponenten.

Omdat de technische bronmaatregelen verschillen voor spanningsniveaus van 6 tot en met 33 kV (middenspanning) en de spanningsniveaus groter dan of gelijk aan 50 kV (hoogspanning), wordt er in deze bijlage onderscheid gemaakt tussen middenspannings- en hoogspanningscomponenten. De netcomponenten die worden beschreven zijn ondergrondse hoogspanningsverbindingen, bovengrondse lijnverbindingen¹, middenspannings- en hoogspanningsstations in eigendom van de landelijke of regionale netbeheerders. Dit zijn namelijk de enige componenten in het Nederlandse elektriciteitsnetwerk waarvoor technische bronmaatregelen genomen kunnen worden ten behoeve van de reductie van magneetvelden die proportioneel worden geacht. Voor elk van deze netcomponenten kunnen de technische bronmaatregelen en de geschikte momenten om die uit te voeren verschillen.

In hoofdstuk 1 van deze bijlage worden de technische bronmaatregelen beschreven. Welke technische bronmaatregelen toegepast dienen te worden in geval van een nieuwe netcomponent of wijziging aan een bestaande netcomponent is toegelicht in hoofdstuk 2 middels een overzichtstabel.

De toelichting van de technische bronmaatregelen voor de verschillende netcomponenten is te lezen in paragraaf 2.1 als er sprake is van nieuwbouw van netcomponenten. De technische bronmaatregelen die horen bij een wijziging van een bestaande netcomponent op initiatief van de netbeheerder zijn verder toegelicht in paragraaf 2.2. Tenslotte, in paragraaf 2.3, staan de technische bronmaatregelen beschreven die bij bestaande netcomponenten genomen kunnen worden, wanneer een andere partij dan de netbeheerder hierom verzoekt (b.v. een gemeente). De kosten van de te treffen bronmaatregelen komen in dat geval voor rekening van de verzoeker.

¹ Opstijgpunten worden beschouwd zijnde onderdeel van een lijnverbinding.

MAATREGELEN TER BEPERKING VAN MAGNEETVELDEN PER NETCOMPONENT

In deze paragraaf worden de proportionele technische bronmaatregelen met betrekking tot de verschillende netcomponenten in algemene zin toegelicht. Een gedetailleerde beschrijving van de technische bronmaatregelen per netcomponent en spanningsniveau is opgenomen in hoofdstuk 2. Meer informatie over de afweging die gemaakt is voor het bepalen van de proportionaliteit van de technische bronmaatregelen is terug te lezen in hoofdstuk 3 van het onderzoeksrapport van Lysias² (Lysias Advies 2020).

1.1 Bovengrondse lijnen en ondergrondse hoogspanningskabels

Bij aanpassing of reconstructie van een bovengrondse lijn of ondergrondse kabel kunnen verschillende technische bronmaatregelen getroffen worden om magneetvelden te reduceren. De technische bronmaatregelen voor bovengrondse lijnen zijn van toepassing op lijnen op één spanningsniveau, combinatieverbindingen met meerdere circuits op verschillende spanningsniveaus in dezelfde masten en op opstijpunten. Voor bovengrondse lijnen en ondergrondse hoogspanningskabels³ kunnen de volgende technische bronmaatregelen worden toegepast.

Afstand tussen geleiders verkleinen

In het geval van ondergrondse kabels kunnen de geleiders met verschillende fasen in een driehoeksformatie worden gelegd (in plaats van in plat vlak). Hierdoor wordt de onderlinge afstand tussen de geleiders verkleind, wat ervoor zorgt dat de magneetvelden van de geleiders met verschillende fasen elkaar sterker uitdoven. Het sterker uitdoven van de magneetvelden zorgt voor een minder brede magneetveldzone. Voor ondergrondse kabels geldt echter dat een kleinere onderlinge afstand tussen geleiders betekent dat de warmte die de geleiders ontwikkelen minder goed kan verspreiden, wat de hoeveelheid stroom die door de kabel kan worden getransporteerd doet afnemen. Hier moet dus wel rekening mee worden gehouden, vooral bij zwaar belaste verbindingen (verbindingen waar veel vermogen door getransporteerd wordt) in bepaalde grondsoorten.

In het geval van bovengrondse lijnen kunnen de geleiders dichter bij elkaar worden gehangen door aangepaste mastontwerpen ten opzichte van standaard vakwerkmasten. Hierdoor wordt de onderlinge afstand tussen de geleiders verkleind, wat ervoor zorgt dat de magneetvelden van de geleiders met verschillende fasen elkaar sterker uitdoven en de breedte van het magneetveld wordt gereduceerd. Meer toelichting hierover kan worden gevonden in het document 'Wonen nabij hoogspanning' (TenneT, 2018).

Fasenoptimalisatie toepassen tussen de verschillende circuits

Het toepassen van fasenoptimalisatie is mogelijk bij een wisselstroomsysteem zoals dat in het grootste deel van het Nederlandse elektriciteitsnetwerk wordt toegepast. Een wisselstroomsysteem bestaat uit drie verschillende fasegeleiders waarin de stroom elke seconde 50 keer sinusvormig toe- en afneemt (50 Hz). Ook de magneetvelden nemen daarom toe en af over de tijd met een frequentie van 50 Hz. Door de fasen van verschillende circuits op elkaar af te stemmen, treden de maxima van de magneetvelden die beide circuits veroorzaken niet tegelijkertijd op. Hierdoor wordt de breedte van de magneetveldzone gereduceerd. Dit principe wordt in meer detail uitgelegd in de 'Factsheet Fasenoptimalisatie' (TenneT, 2021).

² Advies Nieuw voorzorgbeleid Elektriciteit en Gezondheid, Lysias 2020.

³ Drie-aderige (three core) kabels vormen hier een uitzondering op, omdat het ontwerp van dit type kabels al geoptimaliseerd is op onderlinge afstand.

Nieuwe hoogspanningsverbindingen met een spanningsniveau onder de 110 kV worden ondergronds aangelegd. Bestaande bovengrondse lijnverbindingen met een spanningsniveau onder de 110 kV zijn meestal uitgevoerd met een enkel circuit, waardoor fasenoptimalisatie niet zinvol of niet mogelijk is.

1.2 Station

Om de magneetvelden van hoog- en middenspanningsstations te reduceren kunnen de volgende technische bronmaatregelen genomen worden.

Het plaatsen van de sterkste bronnen van magneetvelden op afstand van nabijgelegen woningen, scholen, crèches of kinderdagverblijven

Dit betreft transformatoren, spoelen en rails (hoogspanning). Het gaat om bestaande woningen, scholen, crèches en kinderdagverblijven en om nog niet gerealiseerde bestemmingen die op basis van het vastgestelde bestemmingsplan/omgevingsplan mogelijk zijn ('papieren bestemming'). Het ontwerp van het station wordt hierop geoptimaliseerd met inachtneming van wat mogelijk is gegeven de technische ontwerpseisen, redelijke kosten en ruimtelijke ligging. Dit zijn de criteria waar de netbeheerder aan toetst of een aanpassing van de stationsinrichting haalbaar is.

Afstand tussen geleiders verkleinen en waar mogelijk op afstand van woningen, scholen, crèches en kinderdagverblijven

De kabels naar de transformatoren dienen in driehoeksformatie geplaatst te worden om het magneetveld van het kabeltracé te versmallen. Door uitvoering van de driehoeksformatie doven de magneetvelden elkaar sterker uit en wordt de kabelstrook smaller en daarmee ook het magneetveld, net zoals bij hoogspanningsverbindingen. Daarnaast dient het tracé van de kabels te worden gekozen met het oog op een redelijkerwijs zo groot mogelijke afstand tot woningen, scholen, crèches en kinderdagverblijven. Voorgaande heeft betrekking op middenspanningsruimtes en niet op hoogspanningsstations.

Verplaatsen van een compact station

Niet betreedbare stations worden als prefab compact middenspanningsstation (middenspanningsruimte) ingekocht. Deze compacte middenspanningsstations zijn geoptimaliseerd om magneetvelden zo klein mogelijk te houden. De netbeheerder zorgt er voor bij aanschaf en/of aanbesteding dat optimalisatie geborgd is bij de ingekochte compacte middenspanningsstations. Een compact station (onbetreedbaar) kan in zijn geheel verplaatst worden. Het magneetveld wordt hierbij niet beperkt, maar kan wel worden verplaatst naar een gebied waar magneetvelden niet overlappen met woningen, scholen, crèches en kinderdagverblijven. Het verplaatsen van een betreedbaar middenspanningsstation of hoogspanningsstation wordt niet proportioneel geacht vanwege de hoge kosten die hieraan verbonden zijn.

2

OVERZICHT PROPORTIONELE TECHNISCHE BRONMAATREGELEN

De proportionele technische bronmaatregelen die genomen dienen te worden bij aanleg van nieuwe netcomponenten of bij wijziging van bestaande netcomponenten zijn in een overzicht opgenomen, zie tabel 1. De technische bronmaatregelen in tabel 1 zijn ingedeeld naar netcomponent en de aanleiding om een bronmaatregel te treffen (aanleg nieuw netcomponent of een wijziging van een bestaande netcomponent). Elke technische bronmaatregel in de tabel is voorzien van een verwijzing naar de paragraaf waarin een toelichting van de betreffende maatregel beschreven is. Bij de toelichting in de opvolgende paragrafen wordt het natuurlijk moment van aanpassing of reconstructie nader toegelicht. Het is de verantwoordelijkheid van de netbeheerder om per situatie te beoordelen of een bepaalde technische bronmaatregel daadwerkelijk kan worden toegepast. Het staat een partij echter altijd vrij om een second opinion hierover op te vragen bij bijvoorbeeld een technisch adviesbureau.

Tabel 1. Overzicht technische bronmaatregelen

			Proportionele technische bronmaatregel van toepassing bij:		
			Nieuwe netcomponent [2.1]	Wijziging netcomponent (initiatief netbeheerder) [2.2]	Wijziging netcomponent (externe aanleiding) [2.3]
Netcomponent	Ondergrondse kabel	380/220 kV	Fasenoptimalisatie [2.1.1]	niet van toepassing	niet van toepassing
		150/110 kV	Afstand tussen geleiders verkleinen Fasenoptimalisatie [2.1.1]	niet van toepassing	niet van toepassing
		50 tot <110 kV	Afstand tussen geleiders verkleinen [2.1.1]	niet van toepassing	niet van toepassing
	Bovengrondse lijn	380/220 kV	Afstand tussen geleiders verkleinen Fasenoptimalisatie [2.1.2]	Fasenoptimalisatie [2.2.2]	Fasenoptimalisatie [2.3.2]
		150/110 kV	Afstand tussen geleiders verkleinen Fasenoptimalisatie [2.1.2]	Fasenoptimalisatie [2.2.2]	Fasenoptimalisatie [2.3.2]
		50 tot <110 kV	niet van toepassing	niet van toepassing	niet van toepassing
	Station	50 tot en met 380 kV (Hoogspanning station)	Bronnen van magneetvelden op afstand plaatsen [2.1.3]	Bronnen van magneetvelden op afstand plaatsen [2.2.3]	niet van toepassing
		6 tot en met 33 kV (betreedbaar middenspannings-station)	Bronnen van magneetvelden op afstand plaatsen Configuratie-optimalisatie [2.1.3]	Bronnen van magneetvelden op afstand plaatsen Configuratie-optimalisatie [2.2.3]	niet van toepassing
		6 tot en met 33 kV (onbetreedbaar middenspannings-station)	niet van toepassing	niet van toepassing	niet van toepassing

2.1 Toepassen maatregelen bij het bouwen van nieuwe netcomponenten

2.1.1 Ondergrondse hoogspanningskabelverbinding

Onderstaand beschreven technische bronmaatregelen gelden bij het leggen van nieuwe ondergrondse hoogspanningskabelverbindingen. Hier is sprake van bij aanleg van een compleet nieuwe kabelverbinding tussen twee stations (hieronder valt ook volledige vervanging van de bestaande kabelverbinding tussen twee stations) of bij een (gedeeltelijke) verkabeling van een lijnverbinding tussen twee stations. Welke maatregel proportioneel is om toe te passen hangt af van het spanningsniveau. Per spanningsniveau staat beschreven welke technische bronmaatregelen toegepast kunnen worden. Een toelichting op elk van de technische bronmaatregelen kan worden teruggevonden in paragraaf 1.1.

380/220 kV ondergrondse kabelverbinding

Fasenoptimalisatie

Bij het leggen van een nieuwe 380/220 kV-kabelverbinding wordt fasenoptimalisatie standaard toegepast⁴. Een omschrijving van deze maatregel is opgenomen in paragraaf 1.1.

150/110 kV ondergrondse kabelverbinding

Afstand tussen geleiders verkleinen

Nieuwe verbindingen met een spanningsniveau van 150/110 kV worden standaard in driehoeksformatie gelegd. Er bestaan wel uitzonderingen hierop. In elke specifieke situatie moet gecontroleerd worden of driehoeksformatie daadwerkelijk toepasbaar is. Indien de stroomsterkte te hoog is door een zware belasting (veel vermogenstransport) van de kabel en/of de bodem een relatief hoge thermische weerstand heeft of klei/veen betreft, kan een driehoeksformatie in een onacceptabel hoge warmteontwikkeling resulteren. De kabels dienen dan meer ruimte te hebben om de warmte kwijt te kunnen dan het geval is in een driehoeksformatie. Middels berekeningen kan door de netbeheerder worden ingeschat of de driehoeksformatie kan worden toegepast of niet.

Fasenoptimalisatie

Bij het leggen van een nieuwe 150/110 kV-kabelverbinding wordt fasenoptimalisatie standaard toegepast.

50 tot <110 kV ondergrondse kabelverbinding

Afstand tussen geleiders verkleinen

Nieuwe ondergrondse verbindingen met een spanningsniveau van 50 tot 110 kV worden standaard in driehoeksformatie gelegd. Deze verbindingen worden door de ontwerprichtlijnen nooit zodanig zwaar belast dat de warmteontwikkeling onacceptabel wordt in driehoeksformatie⁵.

⁴ Het verkleinen van de onderlinge afstand van de geleiders van nieuwe verbindingen is op dit spanningsniveau niet mogelijk in verband met het grote vermogen dat deze verbindingen transporteren en de warmte die daarbij vrijkomt. De kabels dienen meer ruimte te hebben om deze warmte kwijt te kunnen en de onderlinge afstand tussen de kabels dient daarom groter te zijn dan het geval is bij een driehoeksformatie.

⁵ Gelijkbelaste parallelle kabels in een gedeeld tracé met een spanningsniveau van 50 tot 110 kV komen niet voor, waardoor fasenoptimalisatie niet toegepast kan worden.

2.1.2 Bovengrondse lijnverbinding

De technische bronmaatregelen bij aanleg van een nieuwe lijnverbinding zijn van toepassing indien de verbinding compleet nieuw is of de volledige verbinding⁶ vervangen wordt wegens bereiken einde levensduur. Alle mogelijke proportionele technische bronmaatregelen voor lijnverbindingen staan toegelicht in paragraaf 1.1. Voor elk spanningsniveau staat beschreven welke van deze technische bronmaatregelen gelden.

380/220/150/110 kV bovengrondse lijnverbinding

Afstand tussen geleiders verkleinen

Voor het aanleggen van nieuwe 380/220/150/110 kV-lijnverbindingen worden geoptimaliseerde mastontwerpen toegepast, welke door hun innovatieve mastontwerp een kleinere onderlinge afstand tussen de geleiders hebben ten opzichte van een standaard vakwerkmast.

Fasenoptimalisatie

Bij het realiseren van een nieuwe 380/220/150/110 kV-lijnverbinding wordt fasenoptimalisatie standaard toegepast.

50 tot <110 kV bovengrondse lijnverbinding

Nieuwe bovengrondse hoogspanningsverbindingen met een spanningsniveau onder de 110 kV worden niet meer toegepast, waardoor het optimaliseren van de afstand tussen geleiders of fasenoptimalisatie op bovengrondse hoogspanningsverbindingen met een spanningsniveau onder de 110 kV niet van toepassing is.

2.1.3 Station

Alle proportionele technische bronmaatregelen die van toepassing zijn voor midden- en hoogspanningsstations, staan beschreven in paragraaf 1.2. Indien er sprake is van een compleet nieuw te bouwen station, zullen de volgende beschreven maatregelen worden toegepast (afhankelijk van het type station).

Hoogspanningsstation (50-380 kV)

Bronnen van magneetvelden op afstand plaatsen

Bij nieuwe hoogspanningsstations dient er door de netbeheerder naar gestreefd te worden de meest significante bronnen van magneetvelden, zoals transformatoren, condensatorbanken en spoelen op zo veel mogelijk afstand van woningen, scholen, crèches en kinderdagverblijven te plaatsen of waar deze in de toekomst kunnen komen, passend binnen reeds vastgestelde bestemmingsplannen/omgevingsplannen. Met inachtneming van wat mogelijk is, gegeven de technische ontwerpeisen, redelijke kosten en ruimtelijke ligging.

Betreedbaar middenspanningsstation (6-33 kV)

Bronnen van magneetvelden op afstand plaatsen

Bij nieuwe betreedbare middenspanningsstations dient er door de netbeheerder naar gestreefd te worden de bronnen van magneetvelden (zoals geleiders) niet te plaatsen langs de buitenwanden, aan de kant waar zich woningen, scholen, crèches en kinderdagverblijven bevinden.

⁶ Een volledige lijnverbinding betreft een verbinding tussen twee stations.

Configuratie-optimalisatie

De kabels naar de transformatoren dienen in driehoeksformatie geplaatst te worden om de magneetveldzone van het kabeltracé te versmallen. Verder kan de inrichting van de voeding geoptimaliseerd worden. Door het aansluiten van de voedende laagspanningskabel in het midden van het laagspanningsrek in plaats van aan de uiterste zijde van het laagspanningsrek, verdeelt de stroom zich over het laagspanningsrek. Dit resulteert in een lagere stroom, wat zorgt voor een reductie in de magnetische velden.

Onbetreedbaar middenspanningsstation (compactstation) (6-33 kV)

Niet betreedbare stations worden als prefab compact middenspanningsstation ingekocht. Deze compacte middenspanningsstations zijn geoptimaliseerd om magneetvelden zo klein mogelijk te houden. De netbeheerder zorgt er voor bij aanschaf en/of aanbesteding dat optimalisatie geborgd is bij de ingekochte compacte middenspanningsstations.

2.2 Toepassen maatregelen bij wijziging van een netcomponent (initiatief netbeheerder)

2.2.1 Ondergrondse kabelverbinding

Ondergrondse kabels zijn moeilijk bereikbaar. Naast het feit dat het toepassen van technische bronmaatregelen ten behoeve van de reductie van magneetvelden daarom technisch complex en relatief duur is, leidt het aanpassen van (delen van) bestaande ondergrondse kabelverbindingen tot een grotere kans op storingen en is het daarom niet acceptabel vanuit het oogpunt van leveringszekerheid. De toepassing van technische bronmaatregelen is daarom niet proportioneel, tenzij er een volledig nieuwe kabel gelegd wordt tussen twee stations of het een verkabeling betreft van een deel van een bestaande bovengrondse hoogspanningslijn. In dat geval betreft de situatie dus nieuwbouw en gelden de maatregelen conform paragraaf 2.1.1.

2.2.2 Bovengrondse lijnverbinding

Er is sprake van een natuurlijk moment van aanpassing of reconstructie door de netbeheerder in de volgende gevallen:

- reconstructie van een deel van de verbinding;
- vervanging van geleiders door geleiders met een hogere ontwerpcapaciteit (**masten blijven behouden**);
- aanpassing lijnverbinding wanneer er nieuwe geleiders **in dezelfde masten** worden bijgehangen.

380/220/150/110 kV bovengrondse lijnverbinding

Fasenoptimalisatie

Fasenoptimalisatie kan vrijwel altijd toegepast worden bij de reconstructie van een lijnverbinding op initiatief van een netbeheerder. Het heeft de voorkeur om dit op het station of de opstijgpunten uit te voeren, maar in de mast is dit meestal ook mogelijk. Door de netbeheerder dient per project te worden onderzocht of fasenoptimalisatie mogelijk is en wat technisch de beste oplossing is.

50 tot <110 kV bovengrondse lijnverbinding

Bovengrondse lijnverbindingen met een spanningsniveau onder de 110 kV zijn meestal uitgevoerd met een enkel circuit, waardoor fasenoptimalisatie niet zinvol of mogelijk is.

2.2.3 Station

Wanneer een bestaand station uitgebreid wordt met nieuwe velden (aansluitingen voor netcomponenten zoals verbindingen of transformatoren) of bestaande componenten op het station worden vervangen, wordt dit gezien als een natuurlijk moment van aanpassing of reconstructie door de netbeheerder. De technische bronmaatregelen die uitgevoerd kunnen worden verschillen per type station.

Hoogspanningsstation (50-380 kV)

Bronnen van magneetvelden op afstand plaatsen

Bij deelvanning of uitbreiding van bestaande hoogspanningsstations geldt er een inspanningsverplichting voor de netbeheerder om dezelfde optimalisatie toe te passen als bij een nieuw station. Dit houdt in dat de meest significante bronnen van magneetvelden op afstand van (toekomstige) woningen, scholen, crèches en kinderdagverblijven worden geplaatst, waar dat technisch mogelijk is gegeven de technische ontwerpeisen, redelijke kosten en ruimtelijke ligging.

Betreedbaar middenspanningsstation (6-33 kV)

Bronnen van magneetvelden op afstand plaatsen

Bij deelvanning of uitbreiding van bestaande middenspanningsstations geldt er een inspanningsverplichting om dezelfde optimalisatie toe te passen als bij een nieuw station. Aan te passen of nieuw toe te voegen bronnen van magneetvelden zoals geleiders dienen, indien mogelijk, niet langs de buitenwanden geplaatst te worden. Zie tabel 2 voor toe te passen technische bronmaatregelen.

Tabel 2. Toe te passen technische bronmaatregelen bij deelvanning of uitbreiding bestaand middenspanningsstation

Natuurlijk moment	Toe te passen bronmaatregel voor reductie magneetveld
vervanging middenspanningsinstallatie	1. Vervanging LS-transformatorkabels: - nieuwe kabels in driehoeksligging; - waar mogelijk vermijden van plaatsen kabels aan buitenwanden aan de zijde van gevoelige bestemmingen
vervanging middenspannings-/ laagspanningstransformator	1. Vervanging LS-transformatorkabels: - nieuwe kabels in driehoeksligging; - waar mogelijk vermijden van plaatsen kabels aan buitenwanden aan de zijde van gevoelige bestemmingen
vervanging laagspanningsrek	1. Vervanging LS-transformatorkabels: - nieuwe kabels in driehoeksligging; - waar mogelijk vermijden van plaatsen kabels aan buitenwanden aan de zijde van gevoelige bestemmingen. 2. Nieuw LS-rek met middenvoeding uitvoeren

Configuratie-optimalisatie

Nieuwe of aan te passen laagspanningskabels naar de transformatoren dienen in driehoeksformatie geplaatst te worden om het magneetveld van het kabeltracé te versmallen. Als het technisch mogelijk is, gegeven de standaardconfiguratie, redelijke kosten en ruimtelijke ligging, dienen laagspanningsrekken aangesloten te worden in het midden van het laagspanningsrek in plaats van aan de uiterste zijde van het laagspanningsrek. Op die manier verdeelt de stroom zich over het laagspanningsrek. Dit resulteert in een lagere stroom, wat zorgt voor een reductie in de magnetische velden. In het geval van bestaande laagspanningsrekken die niet worden aangepast dient overwogen te worden door de netbeheerder of deze kunnen worden aangepast.

Onbetreedbaar middenspanningsstation (compactstation) (6-33 kV)

Niet betreedbare stations zijn al reeds vormgegeven met minimale interne verbindingen en afmeting. De optimalisatie-maatregel is dus al een intrinsiek onderdeel van het standaardontwerp van deze stations en daarom behoeven zij geen aanpassing.

2.3 Toepassen maatregelen bij wijziging van een netcomponent (externe aanleiding)

2.3.1 Ondergrondse kabelverbinding

Omdat ondergrondse kabels moeilijk bereikbaar zijn, worden externe aanleidingen nooit proportioneel geacht voor het toepassen van technische bronmaatregelen. Naast het feit dat dit technisch complex en relatief duur is, leidt het tot een grote kans op storingen en is het daarom niet acceptabel vanuit het oogpunt van leveringszekerheid. Indien er een volledig nieuwe kabel tussen twee stations gelegd wordt door een externe aanleiding, kunnen er wel technische bronmaatregelen toegepast worden. In dat geval betreft de situatie nieuwbouw en gelden de maatregelen conform paragraaf 2.1.1. De allocatie van de kosten ligt in deze situatie echter bij de externe partij in plaats van de netbeheerder.

2.3.2 Bovengrondse lijnverbinding

Bij het planologisch toestaan en/of realiseren van een nieuwe woning, school, creche of kinderdagverblijf binnen de magneetveldzone van een bestaande lijnverbinding kunnen de volgende technische bronmaatregelen genomen worden. Meestal zullen deze maatregelen, die op verzoek van derden (zoals de gemeente) getroffen worden, op zichzelf niet proportioneel worden bevonden. Mogelijk kunnen de maatregelen wel gecombineerd worden met reconstructiewerkzaamheden aan dezelfde lijnverbinding (op initiatief van de netbeheerder) op een later moment. Op deze manier worden de technische bronmaatregelen wel genomen, maar vindt uitvoering pas later plaats, gezamenlijk met andere werkzaamheden. Per situatie moeten er afspraken gemaakt worden tussen de netbeheerder en bevoegd gezag over de technische bronmaatregelen die getroffen worden (op kosten van het bevoegd gezag), de planning en de uitvoering.

380/220/150/110 kV bovengrondse lijnverbinding

Voor een wijziging van een netcomponent op initiatief van een externe partij geldt hetzelfde als voor een wijziging op initiatief van de netbeheerder: fasenoptimalisatie kan mogelijk worden toegepast ten behoeve van het reduceren van magneetvelden

Fasenoptimalisatie

Fasenoptimalisatie kan vrijwel altijd toegepast worden bij de reconstructie van een lijnverbinding op initiatief van een externe partij. De voorkeur heeft om dit op het station of de opstijgpunten uit te voeren, maar in de mast is dit ook mogelijk. Projectspecifiek dient te worden onderzocht of fasenoptimalisatie mogelijk is en wat technisch de beste oplossing is, indien dit het geval is.

50 tot <110 kV bovengrondse lijnverbinding

Bovengrondse lijnverbindingen met een spanningsniveau onder de 110 kV zijn meestal uitgevoerd met een enkel circuit, waardoor fasenoptimalisatie niet mogelijk is.

2.3.3 Station

Hoogspanningsstation (50-380 kV)

Hoogspanningsstations worden niet aangepast door een externe aanleiding. Het aanpassen van de locatie van een bestaande significante bron van magneetvelden op een bestaand station is technisch erg lastig en omvangrijk en brengt hoge kosten met zich mee en wordt daarom niet proportioneel geacht.

Betreedbaar middenspanningsstation (6-33 kV)

Bronnen van magneetvelden op afstand plaatsen

Een externe aanleiding resulteert in de praktijk nooit tot proportioneel te beschouwen technische bronmaatregelen in de configuratie van het middenspanningsstation. De bronnen van magneetvelden zoals geleiders niet plaatsen langs de buitenwanden waar zich woningen, scholen, crèches of kinderdagverblijven bevinden, wordt niet proportioneel geacht in het geval van een extern verzoek.

Configuratie-optimalisatie

Een externe aanleiding resulteert in de praktijk nooit tot proportioneel te beschouwen technische bronmaatregelen in de configuratie van het middenspanningsstation. Het verleggen van de laagspanningskabels of het aanpassen van de configuratie van de kabels of het laagspanningsrek zijn geen proportionele technische bronmaatregelen.

Onbetreedbaar middenspanningsstation (compactstation) (6-33 kV)

Verplaatsen station

Het verplaatsen van onbetreedbare middenspanningsstations is onwenselijk in verband met een vergrote kans op storingen en wordt niet proportioneel geacht.

BRONVERMELDING

- 1 TenneT, (2018). Wonen nabij hoogspanning. Geraadpleegd van https://www.tennet.eu/fileadmin/user_upload/Our_Grid/Landowners/Wonen_nabij_hoogspanning.pdf.
- 2 TenneT, (2021). Factsheet Fasenoptimalisatie. Geraadpleegd van https://www.tennet.eu/fileadmin/user_upload/Our_Grid/Betrokken_bij_de_omgeving/Factsheet_Fasenoptimalisatie_11JAN2021.pdf.
- 3 Lysias Advies (2020). Advies Nieuwe Voorzorgbeleid Elektriciteit en Gezondheid. Geraadpleegd van <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/rapporten/2021/03/23/hoofdrapport-advies-nieuw-voorzorgbeleid-elektriciteit-en-gezondheid>.

Tekst:

Witteveen+Bos Raadgevende ingenieurs B.V. | Deventer
Postbus 85948
2508 CP Den Haag